

Hintapolitiikalla voidaan vähentää tupakan kulutusta ja lisätä valtion verotuloja

Tutkimuksemme mukaan tärkeä tupakkatuotteiden kokonaiskulutusta säätelevä tekijä on savukkeiden hinta. Savukkeiden hinnan korottaminen 10 prosentilla vähentää savukkeiden kulutusta lyhyellä aikavälillä 2–4 prosenttia ja pitkällä aikavälillä 3,5–4 prosenttia.

Tupakan kokonaiskulutuksen vähentämiseksi piipputupakan hintaa on kuitenkin nostettava selvästi savukkeiden hintaa enemmän, koska savukkeiden hinta vaikuttaa selvästi enemmän piipputupakan kulutukseen kuin piipputupakan oma hinta. Kymmenen prosentin korotus savukkeiden hinnassa lisää piipputupakan kulutusta 15–18 prosenttia, kun taas samansuuruinen korotus piipputupakan hinnassa vähentää piipputupakan kulutusta lyhyellä aikavälillä n. 3 prosenttia ja pitkällä aikavälillä 4–5 prosenttia. Osa savukkeiden polttajista ryhtyy siis käärimään savukkeensa itse piipputupakkaa käyttäen.

Käytettävissä olevien tulojen merkitys tupakan kulutukseen on pienentynyt vuosien mittaan. Reaalitulojen kasvu heikentää jonkin verran hintapolitiikan tehoa, mutta aikaisempaa vähemmän.

Erilaiset tupakoinnin vastaiset toimenpiteet ovat tutkimuksemme mukaan vähentäneet merkittävästi tupakkatuotteiden kulusta. Eniten tupakan kulutusta ovat vähentäneet Lääkintöhallituksen tietoisuustupakoinnin terveysriskeistä vuonna 1964, vuonna 1977 voimaan astunut tupakkalaki, työpaikkatupakoinnin kieltäminen vuonna 1995 ja ravintolatupakoinnin rajoittaminen vuonna 2000. Nämä toimenpiteet vähensivät erityisesti savukkeiden kulutusta.

Tutkimuksemme tavoite oli selvittää, mitkä tekijät vaikuttavat savukkeiden ja piipputupakan kulutukseen ja miten hintapolitiikalla voidaan säädellä tupakkatuotteiden kulutusta. Savukkeiden kysyntäanalyysit perustuivat vuosien 1960–2007 aikasarja-aineistoon. Piipputupakan aineisto kattoi vuodet 1960–2004.

Tutkimus on osa kansainvälistä EU:n 7. puiteohjelman rahoittamaa PPACTE Pricing Policies and Control of Tobacco in Europe -hanketta, joka selvittää tupakan kulutusta 12 Euroopan maassa. [PPACTE:n sivut](#)

Saamamme tulokset hinnan vaikutuksesta tupakkatuotteiden kulutukseen ovat samansuuntaisia kuin aiemmat Suomea koskeneiden tutkimusten tulokset. Monissa eri maissa tehtyjen tutkimusten mukaan savukkeiden hinnan korottaminen 10 prosentilla vähentää savukkeiden kulutusta noin 3–5 prosenttia. Valtion verotulot samalla lisääntyvät.

Tupakointi on tärkein yksittäinen estettävissä olevien kuolemien aiheuttaja. Tupakoinnista on haittaa myös tupakoimattomien terveydelle. Tupakointi aiheuttaa voimakkaan riippuvuuden, josta on vaikea päästä eroon.

Lien Nguyen
erikoistutkija
CHESS-yksikkö
etunimi.sukunimi@thl.fi
(Kuvaaja: Linda Tammisto)

Markku Pekurinen
osastojohtaja
Palvelujärjestelmäosasto
etunimi.sukunimi@thl.fi

Gunnar Rosenqvist
tilastotieteen asiantuntija
CHESS-yksikkö
etunimi.sukunimi@thl.fi
(Kuvaaja: Maarit Kytöharju)